

ЗАКЉУЧЦИ

18. МЕЂУНАРОДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ „БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ“, БСЛЗ 2023

Евиденциони број предмета:

У периоду од среде 19. до суботе 22. априла, на Копаонику, одржана је 18. међународна Конференција "Безбедност саобраћаја у локалној заједници".

Посебна пажња је посвећена проблемима примене прописа и изменама Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

На Конференцији су анализирани: предлози измена прописа о безбедности саобраћаја на путевима, предлог Стратегије безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије, 2023-2030, предлог Акционог плана безбедности саобраћаја 2023-2025, најновији међународни документи о безбедности саобраћаја, стање и тенденције у Европи и у региону, активности и иницијативе ЕУ и УН, стање и проблеми безбедности саобраћаја, као и активности јединица локалних самоуправа у Србији итд. Посебна пажња је посвећена проблемима финансирања безбедности саобраћаја и предлозима за унапређење.

На основу изложених реферата и дискусија, учесници Конференције су усвојили следеће закључке:

1. У последњих 20 година, јавни ризик смртог страдања у саобраћају у Србији, смањен је за 34%, са 116 (2002. године), на 76 погинулих на милион становника (2021. године),
2. Међутим, Србија није достигла ниједан циљ из Стратегије безбедности саобраћаја на путевима 2015-2020. године:
 - већина планираних активности није реализована,
 - државно тело за координацију послова безбедности саобраћаја као најодговорнији субјект није реализовао предвиђене активности, нити је покретао и координирао активности других субјеката,
 - значајан број јединица локалне самоуправе није припремао, нити реализовао програме безбедности саобраћаја,
 - део наменских средстава (70% казни за прекршаје у саобраћају) који је, према Закону, био намењен за безбедност саобраћаја, уплаћиван је на државни буџет, али није коришћен у складу са Законом, тј. није коришћен за безбедност саобраћаја,

- највећи део средстава (30% казни за прекршаје у саобраћају) које су, према Закону, биле намењене активностима унапређења безбедности саобраћаја у јединицама локалних самоуправа, градови и општине су користили ненаменски,
 - ниједан индикатор перформанси безбедности саобраћаја није достигао циљ дефинисан Стратегијом безбедности саобраћаја,
 - број погинулих и повређених је далеко изнад циљева које је требало достићи спровођењем Стратегије безбедности саобраћаја,
 - после затишја због пандемије Ковида, број настрадалих у саобраћају поново расте.
3. Европска унија, као најуспешнији регион у свету, такође, није достигла зацртане циљеве безбедности саобраћаја, али је била знатно успешнија од Србије.
 4. Раскорак између Србије и држава ЕУ је порастао: у 2002. години јавни ризик смрти у саобраћају у Србији био је 1,1 пут већи од просека ЕУ и 1,9 пута већи од Шведске. У 2020. години јавни ризик смрти у Србији већи је 1,7 пута него просек ЕУ и 3,6 пута него јавни ризик у Шведској.
 5. Слаби резултати су резултат недовољног рада или изостанка системског, координисаног деловања свих субјеката. Безбедност саобраћаја није заузела одговарајуће место на листи друштвених приоритета. Доносиоци одлука, а посебно министри који су чланови Тела за координацију, али и грађани, посветили су се другим, важним друштвеним проблемима. Посебно су пандемија Ковида и рат у Украјини одвукли пажњу од безбедности саобраћаја.
 6. Да би се лоше стање и лоше тенденције променили, неопходно је:
 - да Влада Р. Србије, што пре, **усвоји Стратегију безбедности саобраћаја** на путевима 2023-2030 и Акциони план безбедности саобраћаја на путевима 2023-2025. године,
 - да Влада Р. Србије, на предлог Тела за координацију послова безбедности саобраћаја, безбедност саобраћаја стави на листу **државних приоритета**,
 - да Влада Р. Србије, на предлог Тела за координацију послова безбедности саобраћаја, донесе **Програм стручног усавршавања** доносиоца одлука и носиоца важних овлашћења и надлежности, на државном и на локалном нивоу, а све у циљу подизања свести о обиму и врсти проблема безбедности саобраћаја и о стратешком управљању безбедношћу саобраћаја,
 - да одмах после усвајања стратешких докумената, Влада **усвоји Програм мера** за реализацију Акционог плана безбедности саобраћаја,
 - да Влада одмах покрене пројекат суштинских **измена Закона о безбедности саобраћаја на путевима**, у складу са најбољом праксом и нашим искуствима, који ће реализовати водећи стручњаци и **научне институције**, уз учешће представника надлежних министарстава и других субјеката,
 - да Влада Р. Србије предложи, а Народна скупштина усвоји Закон којим ће се прописати одговарајући, одржив **Модел финансирања безбедности саобраћаја**, и то тако што ће се:
 - цео износ средстава од казни за прекршаје у саобраћају наменски користити за финансирање безбедности саобраћаја на државном и на локалном нивоу,
 - макар 5% премије аутоосигурања користити за финансирање мера и активности из Стратегије безбедности саобраћаја,
 - макар 10% буџета за путеве наменски користити за реализацију прописаних савремених алата за унапређење безбедности путне инфраструктуре,

- сва наведена средства користити наменски, у складу са програмима које ће одобравати Влада Р. Србије или органи јединица локалне самоуправе,
- систематски пратити коришћење ових средстава, извештавати јавност и санкционисати све који ненаменски троше ова средства.
- да се сви субјекти, а посебно државни органи и јединице локалне самоуправе, **посвете унапређењу безбедности саобраћаја**, а посебно реализацији националне Стратегије безбедности саобраћаја на путевима.
- унапредити све процесе **праћења стања** и извештавања јавности о стању и проблемима безбедности саобраћаја, а посебно да полиција унапреди евидентирање саобраћајних незгода, да Агенција за безбедност саобраћаја унапреди интегрисану базу података о саобраћајним незгодама и обележјима значајним за безбедност саобраћаја, да здравствене установе успоставе скраћену скалу повреда (MAIS3+), да осигурања успоставе јединствено евидентирање и извештавање о саобраћајним незгодама итд.
- да Агенција за безбедност најмање два пута годишње извештава Тело за координацију послова безбедности саобраћаја и Владу Р. Србије о реализацији Стратегије и степену достизања зацртаних циљева.
- да надлежна Министарства, систематски унапреде **саобраћајно образовање и васпитање** у предшколским установама и основним школама, тако што ће унапредити Наставне програме и обезбедити да све васпитачице и учитељи(це) заврше одговарајуће, акредитоване семинаре посвећене саобраћајном образовању и васпитању,
- унапредити и **интензивирати рад националног Тела** за координацију послова безбедности саобраћаја, тако што ће се у рад Тела укључити три истакнута стручњака за безбедност саобраћаја, одржавати редовне седнице најмање једном месечно, пратити и усмеравати рад стручних радних група и координирати активности 7 министарстава чији министри су чланови овог Тела,
- да политички лидери на државном и на локалном нивоу јавно искажу и промовишу своју **искрену подршку** унапређењу безбедности саобраћаја и реализацији мера из акционих планова, тако што ће потписати Декларацију о безбедности саобраћаја и у своје програме рада уврстити мере и активности унапређења безбедности саобраћаја, у складу са својим надлежностима.

Београд, мај 2023.